

„RUSLAN JA LUDMILLA“

RAT „ESTONIA“

LAVASTUSES

RAT «Estonia» valmistab M. I. Glinka 150. sünni-aastapäevaks ette tema geniaalsed ooperid «Ruslan ja Ludmilla». Paljude aastakümnete jooksul ei ole see suurepärase teos leidnud nõutavat tõlgendust. Vana keiserliku teatri lavastus (endine Marinski ja Moskva Suur Teater) paistab silma toredusega, tulevärklikkusega, võlukunstiga, kuid ooper oli äärmiselt kärbitud nii muusikalise dramaturgia, kui ka libreto osas, mille tõttu ooper kaotas oma ilu ja sisurikkuse.

Seoses sellega saab selgeks 19. sajandi ühe suurima muusikaavalikkuse esindaja Cesar Cui mure, kes hinnates «Ruslani» lavastust Marinski teatris kirjutas: «Ooper on lavastatud äärmiselt lohakalt. Teda esitatakse kui tüütavat ja igavat paratamatust, millest saaks aga kiiremini lahti ja asi sellega. Ooper on vigastatud, sandiks tehtud ja sarhaneb võrratu kujuga, mille ükski kontuur ei ole säilitanud oma esialgset puhtust. On aeg juba aru saada, mis on öieti «Ruslan», on aeg taastada ooper sel terviklikul kujul, kuidas oli kavatsenud seda suur kunstnik.»

Sellesama mõtte oma monograafias Glinka kohta viib läbi ka akadeemik B. V. Asafjev, kes kirjutab: ««Ruslan» — meie rahvuseepos, meie au ja uhkus — ei olegi veel leidnud teda väärivat mõistlikku lavalist kehastust ja kannatab kärpimiste all.»

«Estonia» teatri «Ruslani» lavastuses seadsime endale ülesande taastada see muusikarikkuselt ja dramaatiliselt sisult hämmastav teos. Meie redaktsioonis taastatakse rida stseeni, mis pole kunagi veel olnud ooperiteatri laval. Nendes stseenides avanevad tähtsad sõlmilülid, mis viivad edasi lavalist tegevust ja selgitavad Ruslani ilmumist Kiievisse ning Ludmilla vabastamist Tšornomori lummusest. Teisiti tõlgendatakse Tšornomori akti, keda meie lavastuses esitatakse idamaa sõjaka jõuna, mis astus võitlusse Venemaaga. Ruslani kahevõitlus Tšornomoriga ja Ruslani poolt vangide ning orjade vabastamine on sügavalt lüüriline stseen, mis peab ooperi viimases pildis lõppema apoteoosiga, milles, nagu seda Glinka ise oli soovinud, peab olema näidatud Venemaa tulevane kuulsus, Venemaa, kes ühendas ja vabastas teda asustanud rahvad.

Peaosid «Ruslanis» täidavad: Ruslani — NSV Liidu rahvakunstnik Tiit Kuusik, Gorislavat — ENSV rahvakunstnik Olga Lund, Ludmillat — ENSV teeneline kunstnik Veera Neelus, soomlast — ENSV teeneline kunstnik Martiin Taras, Ratmiri — Ludmilla Isakova ja E. Maripuu.

Lavastuse kunstnikeks on teeneline kunstitegelane Voldemar Haas ja Natalie Mei. Dirigendid — ENSV teeneline kunstnik Kirill Raudsepp ja Priit Nigula. Aleksander Vineri lavastus. Tantsud on seadnud Senta Ots ja Boris Blinov.

Teatri kõik jõud on mobiliseeritud suurepärase vene ooperi lavale toomisele. Ja me loodame, et see lavastus kujuneb heaks kingituseks meie rahvale päevil, millal kogu meie maa tähistab suure vene helilooja 150. sünni-aastapäeva.

ALEKSANDER VINER,
Stalini preemia laureaat,
RAT „Estonia“ pearežissöör